

روشنگری به عنوان موضوع اصلی این پوسترها یاد می کند و می گوید: «پروژه «عنایت آمریکایی» پیرو صدافت آمریکایی انجام شد. سفارش دهنده هم شهرداری تهران بود که موضوع را مشخص کرد و بحث محتوا و ادبیات پوسترها را به خودم سپردند. در مجموع با نام «عنایت آمریکایی» که نگاهی داشت به ظلم هایی که آمریکادر حق ایران کرده است، مجموعه ای طراحی و چاپ شد. این طرح ها روی هزار استر باورد شهری تهران هم زمان با دهه فجر نصب شد. بعد از آن دوستان دولتی انتقاد کردند که در فضای سیاسی کنونی نباید این کار انجام می شد و نقدهایی هم داشتند.»

او با تأکیدی کند پروژه «عنایت آمریکایی» با وجود همه نقدها موفق بوده و تأثیرش را گذاشته است.

هنر نمایی در عزاداری

از زمانی که توفیق شرکت در پیاده روی اربعین حسینی به مردم ایران داده شد، موبک ها هم از راه رسیدند، آن هم برای دادن یک استکان چای، لقمه ای نان و جای استراحت به زائران. اما در میان همه آن ها موبکی بود که هنرش چیز دیگری بود. موبکی که مقدمات احداث آن در عمود ۸۲۸ جاده نجف به کربلا در سال ۱۳۹۵ انجام شده بود و تا قبل از کرونا هم فخاری پای ثابت برپایی و اداره آن بوده است: «محررم سال ۱۳۹۳ عزمم را جزم کردم که در پیاده روی اربعین شرکت کنم. به هر دری زدم و هر جایی می شناختم رفتم، اما نشد. تا اینکه نزدیک اربعین از مجموعه موبک بزرگ ثامن الحجج^(ع) تهران که بسیجی های شهرداری تهران احداث کرده بودند، تماس گرفتند و گفتند فضای سازی جاده نجف تا کربلا بر عهده آن ها گذاشته شده است و برای این فضای سازی به تعدادی از عکس های شهدا و استر باورد های شهری به زبان بین المللی نیاز دارند. طراحی هایش به من سپرده شد. بعد از آماده شدن طرح ها به شوخی گفتم کی گذرنامه ام را برایتان بفرستم؟ گفتند برای چه کاری می خواهی و من کارهای فرهنگی را بهانه کردم. همین طور شوخی شوخی دعوت شدیم و رفتیم و فعالیت فرهنگی و هنری در این مسیر از آن سال شروع شد.»

طبق گفته های او، بعد از شکل گیری مجموعه موبک مشهد (موبک امام رضا^(ع)) در مسیر پیاده روی اربعین که به سال ۱۳۹۵ برمی گردد، گروه هنری آن ها هم با حضور ۳۰ هنرمند موبک قلم را در شهر نجف اشرف احداث کردند که کارش انجام کارهای زنده گرافیکی است. حتی از گروه های آوایی با مدیریت سید مجتبی ذبیحی در همین موبک دعوت شد که گروه هایی را برای خواندن سرودهای فارسی عربی با ملودی های آشنا با مردم عراق راه بیندازد که با استقبال خوب همچنان ادامه دارد.

آن طور که فخاری می گوید، موبک قلم به جز انجام کارهای هنری، آوایی و نمایشی در مسیر اربعین، جریان سازی هم کرده که ارزشش از خود کارهای موبک بالاتر است. یکی از آن ها راه اندازی موبک هنری سیار با نام شهیدان اهل قلم است که در آخرین پیاده روی قبل از کرونا با این موبک حاج احمد منصوب، از بزرگان طراحی و اجرای نقاشی دیواری کشور به صورت سیار از نجف تا کربلا در روستاهای مسیر فرات، بر دیوار خانه های شهدای حشد الشعبی نقاشی کرد. نقاشی هایی از عکس شهیدانشان و همچنین شهدای مدافع حرم در موبک کربلا که کار بسیار زیبا و ارزنده ای بود.

راه اندازی چایخانه حضرت

موبک قلم که هر سال هم زمان با پیاده روی اربعین برپا می شود، به اتفاقات غیر هنری دیگری هم کمک کرده است. یکی از مهم ترین آن ها راه اندازی چایخانه حضرت است. با توجه به الهامی که گروه ما از موبک ها داشت، تیپ کنونی چایخانه حضرت طراحی شد که به اعتقاد من بهترین توفیق و یادگار فعالیت های هنری ام است. حالا هم چهار چوب چایخانه حضرت توسط تشکل های اربعینی مشهد اداره می شود که کشیک های هشت گانه دارد. کشیک یکم آن هنرمندان موبک قلم هستند که تعدادشان به ۱۴۰ نفر می رسد و همه نوع هنرمند از نقاش و طراح گرفته تا مستند ساز و فیلم ساز و... در بین آن ها دیده می شود.

اتفاق هنری را با توجه به وظیفه ای که در قبال اجتماع دارد، رقم بزند. این طرح ها برای اینکه سفارش دهنده ای ندارند، برای دیده شدن باید همراه فایل با کیفیت چاپ و به اشتراک گذاشته شوند تا هر کسی دسترسی دارد، برای خودش چاپ و استفاده کند. صفر تا صد این کار سلیقه طراح است. یعنی احساس تکلیف می کند و به میدان می آید و با ادبیاتی که خودش پسندیده یاد ریافتی که خودش از موضوع روز جامعه داشته است، طرحی می زند.» طبق گفته های حمید فخار، گرافیکست های بسیار کمی این کار را برای استفاده عموم انجام می دهند که نوعی وقف هنری است. چون سفارش دهنده ای ندارد و پولی هم در قبال آن به طراح داده نمی شود.

زنده شدن مجموعه های انقلابی و هنری

«بیشتر کارهای من فرهنگی و اجتماعی است.» خودش این را به زبان می آورد، اما آنچه او را در کشور بیشتر سر زبان ها انداخت، طرح های سیاسی اش بود. همان هایی که طبق گفته هایش با آن مانوس و درگیر بود و از زمان شکل گیری نهضت مردمی پوستر انقلاب، بیشتر دیده شدند. فخار با اشاره به نحوه شکل گیری نهضت مردمی پوستر انقلاب گریزی به طرح های سیاسی اش می زند که به صورت پوستر در مشهد و تهران دیده و جنجالی شد و سپس می گوید: «با توجه به بحث فتنه و اتفاقاتی که از نظر سیاسی در کشور افتاد، نهضت مردمی پوستر انقلاب از سوی جمعی از هنرمندان در سال ۱۳۸۸ شکل گرفت.

در آن سال به دنبال اتفاقات رخ داده، با تعدادی از دوستان بنا گذاشتیم که مجموعه ای پوستر برای عاشورای آن سال برزیم که با پوسترهای آیینی و مذهبی متفاوت باشد. یعنی دلمان می خواست کاری بکنیم که متأثر باشد از فضای روز جامعه و به نوعی با طراحی هایمان فضای التهابات جامعه را به فضای صدر اسلام نزدیک کنیم که نتیجه آن عبرت گرفتن از اتفاقات گذشته باشد و همچنین بشارت دادن به بعضی اتفاقات با توجه به بحث های آیینی. بعد ها به دنبال استقبال خوب، این نهضت بزرگ تر شد و اکنون بدنه خوبی دارد که به دنبال آن یک اتفاق هنری و جریان ساز زاینده و پویا در کشور و شاید در منطقه شکل گرفته است. در واقع شکل گیری نهضت مردمی پوستر انقلاب، زنده شدن مجموعه های انقلابی و هنری در کار گرافیک و به خصوص تولید پوستر بود.»

او در توضیح بیشتر از این نهضت می گوید: «گذشته از کیفیت خوب پوسترها، از لحاظ کمی حدود دوسه هزار پوستر تولید و در سایت نهضت بارگذاری شده است تا همه مردم استفاده کنند.»

هدف «عنایت آمریکایی» تخریب نبود

طرح هایی با عنوان «عنایت آمریکایی» در قالب استر باورد های شهری جنجال و نقدهای زیادی به دنبال داشتند، به خصوص که گفته شد کاری در راستای تخریب دولت روحانی و تضعیف مذاکرات برجام است، اما فخار به عنوان طراح این پروژه از

وام دار نگاه امام (ره)

هنوز سنی نداشتیم که پدرم شهید شد. به همین سبب هم به عنوان فرزند شهید فخار و هم به عنوان فعال فرهنگی، خودم را متعهد کرده ام که درباره شهدا کار کنم و یاد و نامشان را زنده نگه دارم. حتی چند بار هم اول انقلاب همراه مادرم به حسینیه جماران رفتیم. یک بار خیلی خوب به یاد دارم که مقابل جایگاه حضرت امام (ره)، جایگاهی بود برای خانم ها و چون من حدود ۴ سال بیشتر نداشتیم، همراه مادرم در آن جایگاه بودم و چهره نورباران امام (ره) را از آن بالا می دیدم. یک ایوان کوچک بود که نرده های آن را در بغل گرفته بودم و پاهایم اویزان بود و به امام (ره) نگاه می کردم. ایشان هم چون به همه جمعیت نظر داشتند و من را آن گونه دیدند، بیشتر میهمان نگاهشان شدم. (شاید ایشان فکر می کردند ممکن است بیفتم.) و یک دقیقه نگاهمان به هم گره خورد و من هنوز وام دار همان یک نگاهم که به قدرت همان نگاه در این جبهه ماندگار شده ام.

و نمایشگاه های گوناگون و اجرای کارهای هنری می گذاشتم. البته خوش نویسی را هم به طور جدی دنبال می کردم و دنبال طراحی سیاه قلم هم بودم. عکاسی می کردم و کاریکاتور هم می کشیدم. ناگفته نماند که کاریکاتورهای بیشتر همان هایی بود که در مجله گل آقا چاپ می شد و من از سر علاقه مندی می نشستم و همه آن ها را دوباره اجرا می کردم.»

آن طور که حمید فخار تعریف می کند، در کنار این کارها تدوین فیلم به صورت آنالوگ هم انجام می داده و کلیپ و تیزر برای بسیج و مدرسه درست می کرده (آن هم با اتصال شش هفته ویدئو، ضبط استریو و هندی کم) و بیلورد هایی می کشیده که در سازه های شهری آن زمان که بیشتر ۳ در ۵ بوده است، نصب می کردند.

گویا در انتخاب راه برای گرافیکست شدن یکی از استادان دبیرستان شاهد حکمت کمک زیادی به او کرده و وعده داده است که اگر قدم در این راه بگذارد، موفق می شود. خودش با گریزی به آن روزهای می گوید: «امور تربیتی مدرسه استاد بزرگوار به نام حاج حمید آقای حسینی داشت که فعالیت های هنری من را تحسین می کرد. ایشان در طول حدود ۳۵ سال مدیریت امور تربیتی دبیرستان حکمت کارهای بزرگی کردند و نبروهای موفقی را در تراز کشوری برای انقلاب تربیت کرد که شاید کمتر نشان من بودم. یک روز دیدم با شتاب در حیاط دبیرستان دنبال من می گردد. یک جزوه گرافیک داشت، به دستم داد و گفت این جزوه را بخوان و بدان که تو یک گرافیکست خوب و موفق می شوی. آنجا بود که با او گرافیک آشنا شدم و دیدم هر آنچه جزو علاقه مندی های من است، در این رشته قرار دارد. این استاد با راهنمایی درستش سبب خیر شد. تحصیلاتم را در رشته تجربی تمام کردم و بعد از آن به صورت حرفه ای کار گرافیکی را ادامه دادم، بدون اینکه در این رشته تحصیل کرده باشم.»

فخار اشاره می کند که شروع فعالیت گرافیکست شدن او با همراهی دوستانی در همین رشته بوده است که تجربه هایشان را در اختیار او قرار داده و باعث شده اند او با انجام کار عملی، در این هنر پیشرفت کند.

بدون پول هم کار می کنیم

کار حرفه ای گرافیک و به خصوص فتوشاپ برای حمید فخار با آغاز سال ۱۳۸۰ شروع شده است و نتیجه ۲۰ سال فعالیتش حدود دوسه هزار پوستر و طرح گرافیکی است.

او بیشتر طرح هایی را که در این سال ها زده است، سفارشی می خواند و می گوید: «طراحی پوستر در ۲ مدل خلاصه می شود؛ نوعی از آن سفارش از بیرون است که طراح در قبال آن سفارش باید کار را انجام و تحویل دهد. البته در این کار ممکن است سفارش دهنده فقط موضوع بدهد و خارج کردن محتوا و ادبیات را بر عهده خودتان بگذارد. بیشتر کارهای من به این صورت بوده است. همچنین ممکن است موضوع و محتوا را به شما بدهند و ادبیات پوستر را مشخص کنند و اثرات تحویل بگیرند. این راحت ترین روش انجام کار برای یک طراح است.»

بخش دوم این است که طراح بخواهد پوستر برای خودش بزند. یعنی طراح بر حسب اتفاقات روز جامعه و طبق علاقه مندی هایش موضوعی را انتخاب و طرحی آماده می کند و نشر می دهد تا یک

برکت هدیه به رهبری

اعتقاد به برکت داشتن برخی از چیزها را خیلی از مردم دارند. برکتی که زیاد نصیب من شده و یکی از شیرین ترین هایش برکت هدیه به مقام معظم رهبری است.

سال ۱۳۹۱ که موضوع سبک زندگی خیلی جدی بود و آقا در سفر به خراسان شمالی این موضوع مهم را گوشزد کردند، من در کارگاه سبک زندگی مجموعه نهضت مردمی پوستر انقلاب شروع کردم به زدن طرح با این موضوع. در نهایت از دل آن حدود ۴۵ پوستر بیرون آمد. این طراحی ها در فروردین سال ۱۳۹۲ رونمایی شد. بعد از آن هم چون آقا در مشهد حضور داشتند، دیداری ترتیب داده شد برای ملاقات با ایشان که در این دیدار مجموعه را با امتیاز چاپ تقدیمشان کردم. بعد از آن به دنبال تأکید آقا، توزیع حداکثری کردم و با استفاده زیاد مردم نقطه عطفی در زندگی من شد.